

Werkgroep KiaK Kinderactiviteiten (behorend onder Stichting Geel-Blauw) vindt een veilige fysieke en sociale omgeving voor haar deelnemers en vrijwilligers belangrijk. Een van de hulpmiddelen daarbij is het gebruik van een gedragscode. Hierin staat wat wel en niet gewenst is in de omgang tussen vrijwilligers en deelnemers.

Veel grenzen in het contact tussen vrijwilligers en deelnemers aan onze activiteiten zijn niet eenduidig. Het ene kind wil even op schoot zitten als het troost zoekt, het andere kind heeft behoefte aan een aai over de bol en weer een ander kind vindt het niet prettig om aangeraakt te worden. Hierover kunnen nooit exacte grenzen worden afgesproken die voor alle kinderen en in alle situaties gelden. Dat is maar goed ook, want voor veel kinderen is dichtbijheid en lichamelijk contact een voorwaarde om te groeien. Maar er is wel één heel duidelijke grens en dat is de grens dat seksuele handelingen en contacten tussen (jong)volwassen vrijwilligers en kinderen die bij ons komen absoluut ontoelaatbaar zijn!

Daarom hebben wij als Werkgroep KiaK voor al onze vrijwilligers een gedragscode opgesteld. Wanneer je bij ons komt als vrijwilliger of stagiair(e), vragen wij je deze gedragscode te ondertekenen. Hiermee verklaar je dat je de gedragscode kent en volgens de gedragscode zult handelen. De gedragscode vormt een aanvulling op het Wetboek van Strafrecht waarin is opgenomen is wat juridische grenzen zijn in de omgang met deelnemers.

Gedragsregels voor vrijwilligers:

1. De vrijwilliger moet zorgen voor een omgeving en een sfeer waarbinnen de deelnemer zich veilig en gerespecteerd voelt.
2. De vrijwilliger onthoudt zich ervan de deelnemer te bejegenen op een wijze die de deelnemer in zijn waardigheid aantast.
3. De vrijwilliger dringt niet verder door in het privéleven van de deelnemer dan functioneel noodzakelijk is.
4. De vrijwilliger onthoudt zich van elke vorm van seksuele benadering en misbruik ten opzichte van de deelnemer. Alle seksuele handelingen, -contacten en -relaties tussen vrijwilliger en deelnemer tot 18 jaar zijn onder geen beding geoorloofd en worden beschouwd als seksueel misbruik.
5. De vrijwilliger mag de deelnemer niet op zodanige wijze aanraken, dat deze aanraking naar redelijke verwachting als seksueel of erotisch van aard ervaren zal worden.
6. De vrijwilliger zal tijdens kampen, reizen, uitstapjes en dergelijke zeer terughoudend en met respect omgaan met deelnemers en de ruimtes waarin zij zich bevinden, zoals de kleed-, was- en slaapvertrekken.
7. De vrijwilliger heeft de plicht de deelnemer naar vermogen te beschermen tegen vormen van ongelijkwaardige behandeling en seksueel misbruik en zal er actief op toezien dat de gedragscode door iedereen die bij de deelnemer is betrokken, wordt nageleefd.
8. Indien de vrijwilliger gedrag signaleert dat niet in overeenstemming is met deze gedragscode en bij vermoedens van seksueel misbruik, is hij verplicht hiervan melding te maken bij de daarvoor door het bestuur aangewezen (vertrouwens)personen.
9. De vrijwilliger krijgt of geeft geen (im)materiële vergoedingen die niet in de rede zijn.
10. De vrijwilliger heeft in het verleden op geen enkele wijze gedrag vertoond dat in strijd is met deze gedragscode.

11. De vrijwilliger is in het verleden niet door justitie veroordeeld voor enig feit waarop deze gedragscode betrekking heeft.
12. In die gevallen waar de gedragscode niet (direct) voorziet, of bij twijfel over de toelaatbaarheid van bepaalde gedragingen ligt het binnen de verantwoordelijkheid van de vrijwilliger in de geest van de gedragscode te handelen en zo nodig daarover in contact te treden met een door het bestuur aangewezen (vertrouwens)persoon.

Omschrijving seksueel grensoverschrijdend gedrag met minderjarigen en sanctiebeleid

Onder seksueel grensoverschrijdend gedrag met minderjarigen verstaan wij: elke vorm van seksueel gedrag of seksuele toenadering, in verbale, non-verbale of fysieke zin, opzettelijk of onopzettelijk, die door de persoon die het ondergaat als ongewenst of gedwongen wordt ervaren; en / of plaatsvindt binnen een ongelijke machtsverhouding (volwassene-kind, vrijwilliger-deelnemer, e.d.); en / of andere handelingen of gedragingen die strafbaar zijn volgens het Wetboek van Strafrecht.

Gedragingen die volgens de bovenstaande omschrijving vallen onder seksueel grensoverschrijdend gedrag met minderjarigen, kunnen worden gesanctioneerd door een tuchtrechtprocedure waarin hoor en wederhoor zal plaatsvinden. De sancties bestaan uit het voor korte of langere tijd uitsluiten van vrijwilligerswerk met minderjarigen door persoonsgegevens in een centraal register op te nemen.

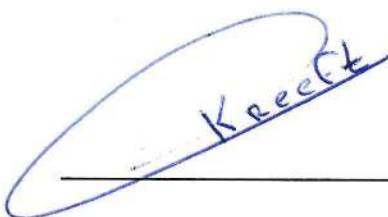
Seksueel grensoverschrijdende gedragingen met minderjarigen waarvan het bestuur oordeelt dat deze vallen onder het Wetboek van Strafrecht, zullen bij politie worden gemeld.

Deze gedragscode is op 21/01/2019 vastgesteld door het bestuur van Stichting Geel-Blauw.

Ondertekening namens Stichting Geel-Blauw

d.d.: 30/07/2019

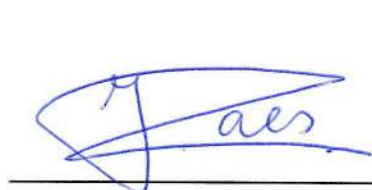
C.J.M. Kreeft – Voorzitter

Ondertekening namens Werkgroep KiaK

d.d.: 30/07/2019

J.A.W. Faes – Voorzitter

Ondertekening vrijwilliger

d.d.: _____

Naam

Handtekening

Toelichting gedragscode

Veel grenzen in het contact tussen vrijwilligers en deelnemers aan onze activiteiten zijn niet eenduidig. Het ene kind wil even op schoot zitten als het troost zoekt, het andere kind heeft behoefte aan een aai over de bol en weer een ander kind vindt het niet prettig om aangeraakt te worden. Hierover kunnen nooit exacte grenzen worden afgesproken die voor alle kinderen en in alle situaties gelden. Dat is maar goed ook, want voor veel kinderen is dichtbijheid en lichamelijk contact een voorwaarde om te groeien. Maar er is wel één heel duidelijke grens en dat is de grens dat seksuele handelingen en contacten tussen (jong)volwassen vrijwilligers en kinderen die bij ons komen absoluut ontoelaatbaar zijn!

In art. 249 van het Wetboek van Strafrecht staat: Hij die ontucht pleegt met zijn minderjarig kind, stiefkind of pleegkind, zijn pupil, een aan zijn zorg, opleiding of waakzaamheid toevertrouwde minderjarige of zijn minderjarige bediende of ondergeschikte, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren of geldboete van de vierde categorie. Daarnaast is iedere vorm van seksuele toenadering met jeugdigen beneden de 18 jaar verboden (Wetboek van Strafrecht: artikel 244, 245, 247, 248a, 249). En het afbeelden maken van seksuele gedragingen van iemand die nog geen 18 jaar is, is ook verboden (Wetboek van Strafrecht: artikel 240b).

1. De deelnemer moet worden gerespecteerd. Er mag geen onderscheid worden gemaakt naar of nadruk worden gelegd op godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, ras, geslacht, nationaliteit, seksuele gerichtheid, culturele achtergrond, leeftijd of lichamelijke kenmerken. Dat betekent dat de deelnemer zich zowel tijdens de activiteiten, maar ook daarbuiten veilig moet voelen en het gevoel moet hebben dat hij zich - letterlijk - vrij kan bewegen.
2. Dit betekent dat je een deelnemer nooit op een manier bejegt die hem in zijn waardigheid aantast. Je onthoudt je van discriminerende, kleinerende of (seksueel) intimiderende opmerkingen en gedragingen. Dit geldt tijdens alle activiteiten die door of namens de organisatie worden georganiseerd.
3. In het vrijwilligerswerk komt het veel voor dat men deelnemers ook kent vanuit sociale contacten. Maar de vrijwilliger is binnen de organisatie altijd de verantwoordelijke. Binnen de activiteiten gaat het niet om vriendschap of andere sociale relatie, maar om de relatie vrijwilliger – deelnemer. Het is belangrijk dat de vrijwilliger zich bewust is van zijn of haar positie, die ook buiten de activiteiten door kan spelen. Het gaat erom dat de vrijwilliger gepaste afstand houdt en niet verder doordringt in het privéleven van de deelnemer dan nodig is voor het gezamenlijk gestelde doel (activiteit) van de organisatie. Bijvoorbeeld: het onnodig vragen stellen over het privéleven, persoonlijke afspraakjes maken, contact opnemen met het kind buiten de activiteiten van de organisatie om, enzovoort.
4. De vrijwilliger mag zijn positie en relatie nooit gebruiken voor doeleinden ten eigen nutte die in strijd zijn met zijn verantwoordelijkheid, of die de grenzen van de relatie overschrijden.
Alle seksuele handelingen en relaties tussen vrijwilligers en deelnemers tot 18 jaar, of met iemand met een ontwikkelingsachterstand, zijn ontoelaatbaar en strafbaar volgens artikel 249 Wetboek van Strafrecht.

Tussen volwassenen en kinderen is sprake van een natuurlijk overwicht en dus een machtsverschil. Een deelnemer kan daardoor zaken moeilijker weigeren, of overzien waar het om gaat. Het is aan de volwassene om de grenzen te bewaken. Dit geldt ook voor mensen met een ontwikkelingsachterstand of verstandelijke beperking. De kalenderleeftijd vormt bij hen geen criterium, maar het feit dat zij een achterstand hebben in de verstandelijke en/of emotionele en sociale ontwikkeling.

Dit betekent dat de vrijwilliger:

- nooit seksuele toenadering zoekt tot deelnemers en/of een seksueel of erotisch geladen sfeer schept (bijvoorbeeld door het laten zien van porno, of de eigen geslachtsorganen);
- een deelnemer nooit gebruikt voor bevrediging van de eigen seksuele en/of agressieve verlangens;
- nooit (met seksueel gedrag) mag ingaan op verliefde gevoelens, seksuele verlangens of fantasieën van de deelnemer óók niet wanneer hij/zij je daartoe lijkt uit te nodigen, dan wel onomwonden uitnodigt;
- wanneer er een erotisch/seksueel geladen sfeer mocht ontstaan, of zou kunnen ontstaan, tussen de vrijwilliger en de deelnemer, de vrijwilliger afstand neemt en de situatie bespreekbaar maakt met medevrijwilligers, het bestuur of de daarvoor door het bestuur aangewezen (vertrouwens)personen;
- wanneer bij de vrijwilliger gevoelens van verliefdheid, maar ook afkeer of agressie ontstaan t.o.v. de deelnemer, neemt de vrijwilliger afstand en maakt de situatie bespreekbaar met medevrijwilligers, het bestuur of de daarvoor door het bestuur aangewezen (vertrouwens)personen.

5. Uitgangspunt is dat de deelnemer het als seksueel getint ervaart. Bijvoorbeeld: het te lang vasthouden van een hand bij begroeten of afscheid nemen, iemand naar je toetrekken, je tegen de deelnemer aandrukken, een (tong)zoen geven, aanraken van billen en borsten, enzovoort.
Functionele aanrakingen zijn soms noodzakelijk (een jonge of gehandicapte deelnemer helpen bij het naar de wc gaan) of wenselijk (een deelnemer troosten) en mits daar geen misbruik van gemaakt wordt, toegestaan. De vrijwilliger moet er voor zorgen dat daar waar lichamelijk contact noodzakelijk en functioneel is, dit contact of deze aanraking niet verkeerd - in de zin van seksueel getint of intimiderend - kan worden geïnterpreteerd.
De vrijwilliger houdt bij lichamelijk contact rekening met grenzen die de deelnemer aangeeft, leeftijd, ontwikkelingsniveau, achtergronden, de specifieke situatie en wat maatschappelijk en/of cultureel als aanvaardbaar wordt gezien.
6. Met respect betekent in dit beval bijvoorbeeld dat:
 - de vrijwilliger en de deelnemer bij voorkeur niet met zijn tweeën op reis gaan, maar met bijvoorbeeld een extra vrijwilliger of meerdere deelnemers;
 - de vrijwilliger en de deelnemer in een één-op-één situatie niet op één kamer slapen; er zijn minstens twee vrijwilligers op een groep deelnemers;Met respect omgaan met de ruimtes waarin de deelnemers zich bevinden, betekent dat de deelnemer zich daar veilig moet voelen, zijn privacy gewaarborgd is en sociale controle niet is uitgesloten. Hierbij kan onder andere worden gedacht aan:
 - niet zonder aankondiging de slaapzaal of tent betreden en bij voorkeur in gezelschap van een andere vrijwilliger;
 - de deur of tent open laten staan na het binnentreden, tenzij duidelijk is dat beiden behoefte hebben aan een zekere privacy;
 - gesprekken met de deelnemer in een neutrale ruimte worden gehouden (niet in kleed-, was- of slaapvertrek).
7. De vrijwilliger heeft binnen zijn mogelijkheden de verantwoordelijkheid voor de veiligheid en het welzijn van de deelnemer. Indien de vrijwilliger grensoverschrijdend gedrag signaleert is hij verantwoordelijk het ongewenste gedrag te (doen laten) stoppen en te zorgen voor de veiligheid van de deelnemer. De vrijwilliger is alert op signalen die kunnen wijzen op seksueel misbruik / overtreding van de gedragscode.
8. Alle vermoedens of constatering van seksueel misbruik moeten worden gemeld. Het kan zijn dat een deelnemer een vrijwilliger in vertrouwen neemt en vertelt dat iemand hem/haar misbruikt. De vrijwilliger belooft in een dergelijk geval geen geheimhouding. Feiten van vertrouwelijke aard, aan jou toevertrouwd, moeten te allen tijde worden gerespecteerd. Maar wanneer de belangen van de deelnemer in het geding zijn, dient de vrijwilliger hiervan melding te maken bij de hiervoor door het bestuur aangewezen (vertrouwens)personen. Indien enigszins mogelijk gebeurt dit in overleg met de deelnemer.
9. Door vergoedingen dreigen de objectiviteit van het handelen en de onafhankelijke positie van de vrijwilliger en die van de deelnemer in het gedrang te komen. Hierdoor kan een voedingsbodempotential ontstaan voor (seksueel) machtsmisbruik.
10. Hiermee geeft de vrijwilliger aan dat hij/zij in het verleden bij een of meerdere andere organisaties niet is 'geroyeerd' ten gevolge van handelingen die in strijd zijn met de gedragscode. Bij twijfel zal de organisatie navraag doen bij de betreffende organisatie(s).
11. De vrijwilliger verklaart hiermee dat hij/zij in het verleden niet door justitie is veroordeeld voor een feit waarop deze gedragscode betrekking heeft. De organisatie vraagt voor al haar vrijwilligers een Verklaring Omtrent Gedrag (VOG) aan.
12. Dit betekent dat de vrijwilliger ook alert is op gedragingen die niet direct als seksueel misbruik of intimidatie zijn te betitelen, maar wel als grensoverschrijdend worden ervaren. Ook in dit geval is het belangrijk dat passende maatregelen worden genomen, zoals het aanspreken van de persoon in kwestie. Desgewenst kan de vrijwilliger de daarvoor door het bestuur aangewezen (vertrouwens)personen raadplegen.